

**LOYALE
TEGENSPRAAK**

5 OKTOBER 2023
SYMPOSIUM
LOYALE TEGENSPRAAK

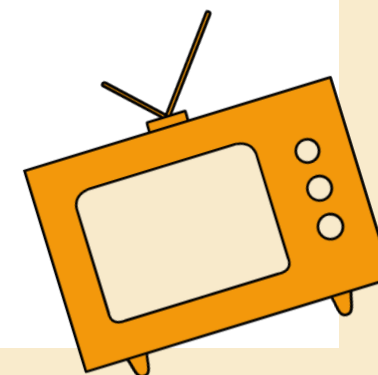
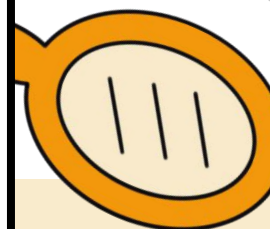
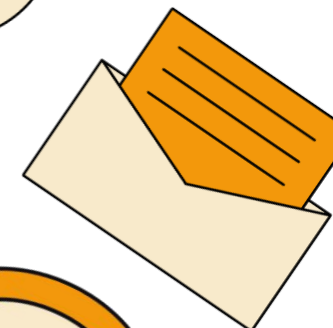
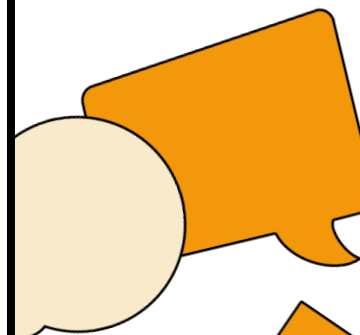
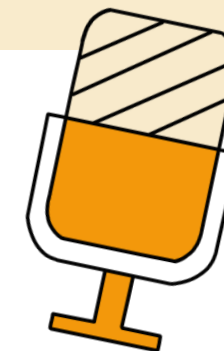
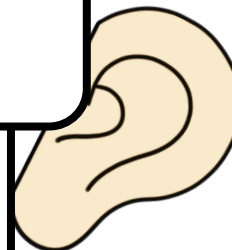
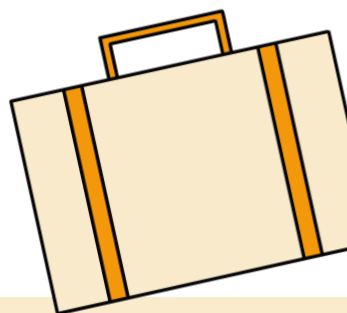
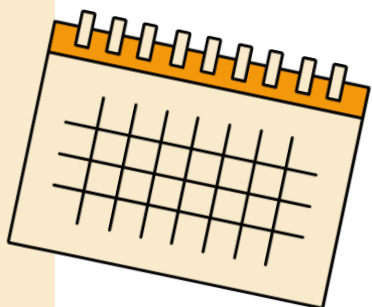
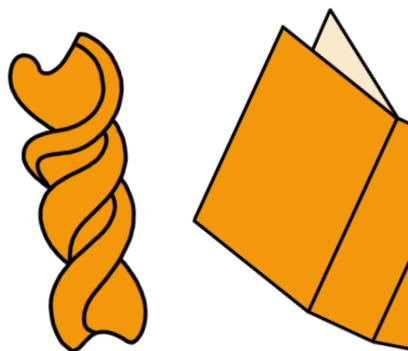
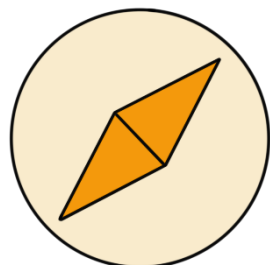
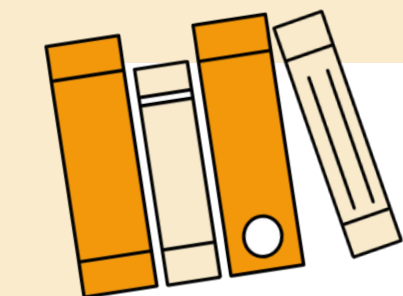
TERUGBLIK
SYMPOSIUM LOYALE
TEGENSPRAAK

GOODIEBAG
LOYALE TEGENSPRAAK

MEER OVER
LOYALE
TEGENSPRAAK

HET PROJECT
LOYALE
TEGENSPRAAK

NEEM CONTACT
MET ONS OP

Een terugblik op het symposium Loyale Tegenspraak

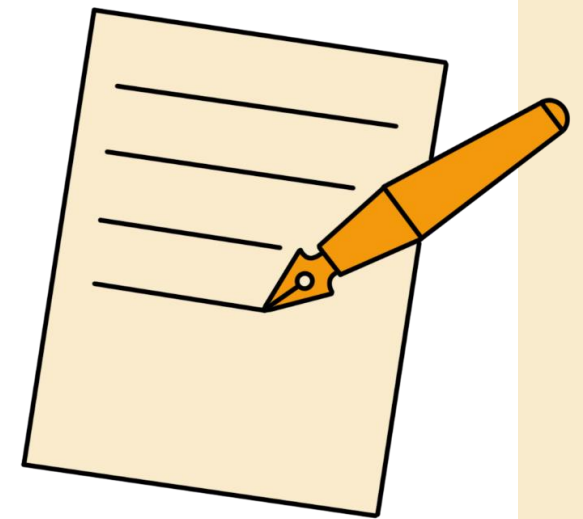
Op 5 oktober 2023 heeft het symposium Loyale Tegenspraak plaatsgevonden. We vonden het een geslaagde bijeenkomst waarin inspiratie is opgedaan, veel gesprekken zijn gevoerd en ervaringen zijn uitgewisseld. Wij bedanken alle sprekers en deelnemers voor hun bijdrage aan deze middag!

Secretaris-generaal [Bas van den Dungen](#) van het Ministerie van Financiën heeft het symposium afgetrapt. Vervolgens hebben Yntse Koenen (voorzitter A+O fonds Rijk en FNV-bestuurder Rijksoverheid) en Sandra Palmen gesproken. Na deze inspirerende sprekers volgden er verschillende inspiratiesessies. We hebben alle facetten besproken die bijdragen aan het vergroten van de ruimte voor loyale tegenspraak.

Klik [hier](#) voor een geschreven impressie van de bijeenkomst

Wil je jouw ervaringen over het symposium Loyale Tegenspraak met ons delen?

Klik [hier](#) om contact met ons op te nemen

Goodiebag symposium Loyale Tegenspraak

In een tijd waarin de complexe uitdagingen van onze samenleving steeds groter worden, is het van vitaal belang om een omgeving te creëren, waarin medewerkers zich vrij voelen om hun stem te laten horen en waarin verschillende perspectieven worden gewaardeerd. Loyale tegenspraak is daarmee geen kwestie van kritiek om de kritiek, maar eerder een onmisbaar onderdeel van een cultuur van respectvolle uitdaging en verantwoording.

In de praktijk blijkt het vaak moeilijk om je uit te spreken. Bij wie moet je zijn en wat gebeurt er daarna? Op 5 oktober 2023 gingen we hierover in gesprek met een grote groep collega's tijdens het symposium Loyale Tegenspraak.

In deze goodiebag vind je informatie van het symposium, inspiratiesessies die hebben plaatsgevonden en verwijzingen naar producten. We hopen dat deze informatie jou en jouw team inspireert bij het vergroten van de ruimte voor loyale tegenspraak.

GOODIEBAG LOYALE TEGENSPRAAK

FILMLEZING

LEGO BOUWEN

THOMAS & NANDI

ACTEERSESSIE

ONDERZOEK
AVANS HOGESCHOOL

BOEK LOYALE
TEGENSPRAAK

TERUG NAAR
ONDERWERPEN

LOYALE
TEGENSPRAAK

FILM LEZINGEN

Filmlezing Loyale Tegenspraak

Tijdens het symposium Loyale Tegenspraak hebben we op verschillende manieren de ruimte voor het geven en ontvangen van loyale tegenspraak verkend. Zo ook met een filmlezing! Film raakt en dat maakt het gesprek erover snel boeiend.

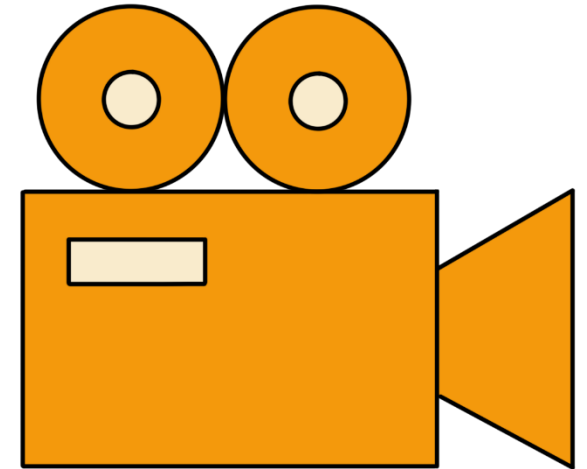
We hebben twee filmfragmenten over loyale tegenspraak voor jou geselecteerd, om met collega's of binnen jouw team te bekijken en te bespreken. Kijk een voor een de filmfragmenten en stel daarbij de volgende vragen: Wat roept dit fragment bij je op? Wat zie je gebeuren? Wat zou jij doen?

FILMFRAGMENT 1

FILMFRAGMENT 2

Wil je zelf een filmlezing organiseren binnen jouw organisatie?

Klik hier om contact met ons op te nemen

*Klik op
een fragment*

TERUG NAAR
ONDERWERPEN

TERUG NAAR
GOODIEBAG

LOYALE
TEGENSPRAAK

LEGO BOUWEN

De structuur van loyale tegenspraak bouwen met lego!

Je zou het misschien niet verwachten, maar lego kan helpen om het gesprek over loyale tegenspraak te starten! Tijdens het symposium Loyale Tegenspraak hebben deelnemers met behulp van bouwen met lego meer inzicht gekregen in de belemmeringen die zij ervaren bij het geven van loyale tegenspraak. Daarnaast is er gezamenlijk gekeken naar hoe je in de praktijk met deze belemmeringen kunt omgaan.

De deelnemers waren aangenaam verrast over wat lego kan doen in het bewust en inzichtelijk maken van wat loyale tegenspraak voor jou en de ander betekent.

Wil je zelf een legosessie organiseren binnen jouw organisatie?

Klik [hier](#) om contact met ons op te nemen

TERUG NAAR
ONDERWERPEN

TERUG NAAR
GOODIEBAG

LOYALE
TEGENSPRAAK

THOMAS & NANDI LOYALE TEGENSPRAAK

Als werk en persoonlijke waarden niet (meer) samen gaan

Thomas Huttinga en Nandi Grijs vertelden tijdens de sessie over de achtergrond van de nareisbeperking bij de IND, en wat de gevolgen daarvan waren op de werkvloer. Het kabinet had vorig jaar zomer bepaald dat asielzoekers ook een woning moesten hebben om hun familie te kunnen laten overkomen. Thomas en Nandi waren daar achter de schermen, later ook voor de schermen, kritisch op.

Thomas en Nandi namen de deelnemers mee in het belang van je kunnen uitspreken in zulke situaties, maar ook dat je als ambtenaren elkaar opzoekt om samen onrechtmatigheden aan te kaarten. Hierdoor wordt Loyale Tegenspraak gepraktiseerd: niet perse door het dienen van de politiek, maar door de Nederlandse Staat te dienen met de hand op de Grondwet.

Wil je jouw verhalen over loyale tegenspraak met ons delen? Of wil je zelf een sessie Loyale Tegenspraak binnen jouw organisatie organiseren?

Klik [hier](#) om contact met ons op te nemen

TERUG NAAR
ONDERWERPEN

TERUG NAAR
GOODIEBAG

LOYALE
TEGENSPRAAK

Acteersessie loyale tegenspraak

Oefening baart kunst! Dat is wat blijft na deze acteersessie tijdens het symposium Loyale Tegenspraak. Het geven en ontvangen van tegenspraak kun je leren. Tegelijkertijd vraagt het blijvende aandacht en vraagt elke situatie weer om een nieuwe afweging.

De leidinggevende en de stijl van leidinggeven is cruciaal in het open ontvangen van tegenspraak en het accuraat doorgeleiden van signalen. In deze sessie namen twee acteurs ons mee in enkele scènes, waarin zij verschillende dilemma's uitspeelden.

Wil je zelf een acteersessie over loyale tegenspraak organiseren binnen jouw organisatie?

Klik [hier](#) om contact met ons op te nemen

Onderzoek naar loyale tegenspraak

Sinds begin 2023 werkt het project Loyale Tegenspraak samen met onderzoekers van het lectoraat Recht & Veiligheid van Avans Hogeschool. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Thom Snaphaan (senior onderzoeker) en Julien van Ostaijen (lector Recht & Veiligheid), samen met enkele collega's van Avans Hogeschool.

Het onderzoek gaat over organisatiecultuur en de ruimte om al dan niet loyale tegenspraak te kunnen leveren. Het doel van het onderzoek is om binnen de Rijksoverheid knelpunten op dit vlak te onderzoeken en bij te dragen aan oplossingen om de ruimte voor loyale tegenspraak te vergroten.

In november 2023 presenteren zij de resultaten van het onderzoek in de vorm van een rapport. Tijdens het symposium hebben zij alvast een preview van hun eerste bevindingen gedeeld.

Heb je vragen of wil je de resultaten van het onderzoek ontvangen?

Klik [hier](#) om contact met Thom Snaphaan op te nemen

Wat is het belang van wetenschappelijk onderzoek bij loyale tegenspraak? Thom Snaphaan heeft hier een column over geschreven. Klik [hier](#) voor de column.

BOEK
LOYALE TEGENSPRAAK

Boek Loyale Tegenspraak

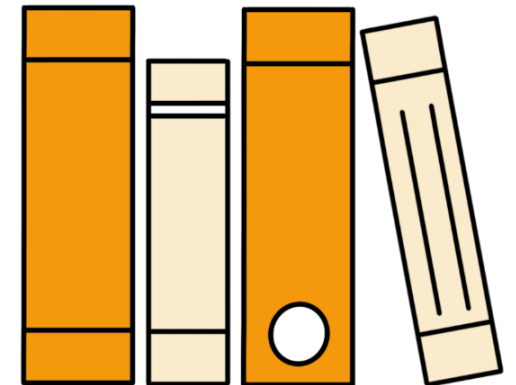
Hoewel iedereen het belang van loyale tegenspraak inziet, blijkt tegenspraak in de praktijk nog niet zo makkelijk. Ambtenaren ervaren dilemma's bij het willen, durven, kunnen en mogen tegenspreken over zaken die ertoe doen.

Het boek Loyale Tegenspraak helpt jou om in je directe omgeving de ruimte voor loyale tegenspraak te verkennen en te vergroten. Neem het boek mee naar je teamoverleg en ga aan de slag met hoe je tegenspraak een plek kunt geven in jullie werk.

Klik [hier](#) voor de digitale versie van het boek

Wil je liever een fysiek exemplaar?

Klik [hier](#) om contact met ons op te nemen

TERUG NAAR
ONDERWERPEN

TERUG NAAR
GOODIEBAG

LOYALE
TEGENSPRAAK

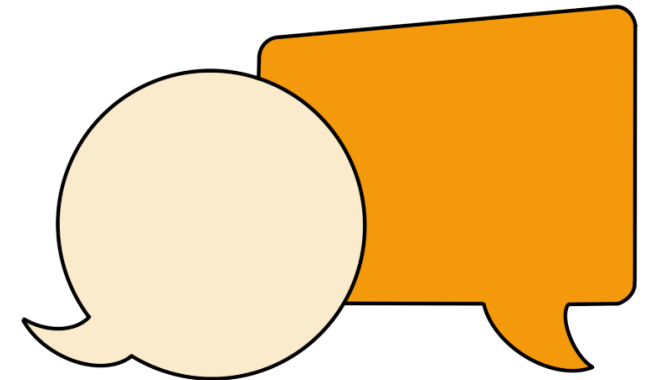
Meer over loyale tegenspraak

Als ambtenaren werken we elke dag aan het een stukje mooier maken van Nederland. Tegenspraak is daarbij geen doel, maar een middel om ervoor te zorgen dat de overheid goed functioneert, dat jij je professionaliteit kunt inzetten en dat je werkt in een prettige werkomgeving.

Bij loyale tegenspraak ben je loyaal aan de publieke zaak en geef je vanuit je eigen ambtelijke professionaliteit tegenspraak op zaken die niet goed lopen. Dat kan gaan over grote dingen zoals de kinderopvangtoeslagaffaire, maar tegenspraak gaat ook over de kleine dingen binnen een team: hoe ga je met elkaar om, hoe spreek je elkaar aan, hoe doe je goed je werk?

Wat betekent loyale tegenspraak voor jou en je team of onderdeel? Wat kom je daarbij tegen en hoe ga je daarmee aan de slag? Denk mee en deel het met elkaar! Heb je vragen of kunnen wij jou ergens bij helpen?

Klik [hier](#) om contact met ons op te nemen

HET PROJECT LOYALE TEGENSPRAAK

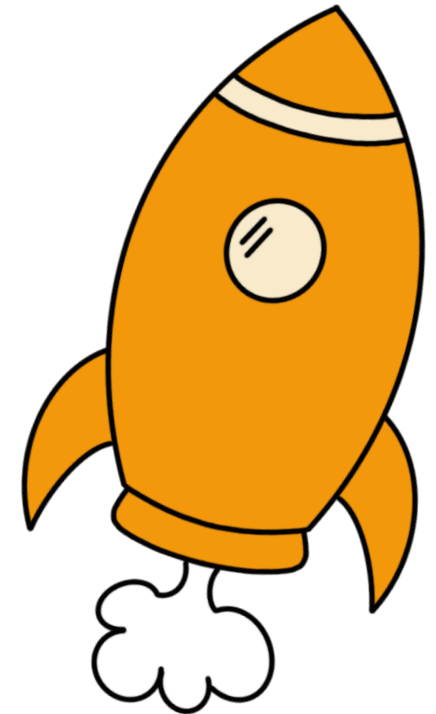
Hoe heeft het project Loyale Tegenspraak eruit gezien?

Via dialoogsessies en het verzamelen van verhalen kreeg het projectteam in het eerste jaar (2021) een beeld van de dilemma's die ambtenaren ervaren bij het geven én ontvangen van tegenspraak. De verhalen en aanbevelingen zijn verwoord in een brief, waarin zij alle rijksambtenaren en de ambtelijke top oproepen om in actie te komen en de ruimte voor loyale tegenspraak te vergroten.

In 2022 en 2023 zijn nog meer verhalen en voorbeelden opgehaald. Daarnaast zijn er interventies gepleegd en is er een kennishuis over loyale tegenspraak opgebouwd. Steeds meer ministeries en uitvoeringsorganisaties weten het projectteam te vinden, waardoor het team het hele land is doorgereisd voor dialoogsessies, kennissessies en filmlezingen. Tevens is er veel gesproken tijdens beleidsdagen, managementsessies en (G)OR-bijeenkomsten.

In oktober 2023 is het project Loyale Tegenspraak vanuit het A+O fonds Rijk afgerond en ingebed in het rijksbrede programma Grenzeloos Samenwerken.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het programma Grenzeloos Samenwerken

TERUG NAAR
ONDERWERPEN

LOYALE
TEGENSPRAAK